Ceturtdiena, 2019. gada 19. septembris

P9_TA(2019)0017

Stāvoklis Turcijā, jo īpaši ievēlētu mēru atcelšana no amata

Eiropas Parlamenta 2019. gada 19. septembra rezolūcija par stāvokli Turcijā, jo īpaši par ievēlēto mēru atcelšanu no amata (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Turciju, jo īpaši 2016. gada 24. novembra rezolūciju par ES un Turcijas attiecībām ([1]), 2016. gada 27. oktobra rezolūciju par žurnālistu stāvokli Turcijā ([2]), 2018. gada 8. februāra rezolūciju par pašreizējo stāvokli cilvēktiesību jomā Turcijā ([3]) un 2019. gada 13. marta rezolūciju par Komisijas 2018. gada ziņojumu par Turciju ([4]),

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 29. maija paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par ES paplašināšanās politiku (COM(2019)0260) un 2019. gada ziņojumam par Turciju pievienoto dienestu darba dokumentu (SWD(2019)0220),

— ņemot vērā Padomes 2018. gada 18. jūnija secinājumus un iepriekšējos attiecīgos Padomes un Eiropadomes secinājumus,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa vēlēšanu novērošanas misijas provizoriskos secinājumus,

— ņemot vērā Venēcijas komisijas ieteikumus un Turcijas apņemšanos ievērot Eiropas vietējo pašvaldību hartu,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2019. gada 24. janvārī pieņemto rezolūciju 2260 "Turcijas opozīcijas politiķu stāvokļa pasliktināšanās: kā aizsargāt viņu pamattiesības Eiropas Padomes dalībvalstī?",

— ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) runaspersonas 2019. gada 19. augusta paziņojumus par ievēlēto mēru atcelšanu no amata un simtiem cilvēku aizturēšanu Turcijas dienvidaustrumos,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā *Selahattin Demirtaş* pret Turciju,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas rezolūciju 2156 (2017) par demokrātijas institūciju darbību Turcijā,

— ņemot vērā to, ka tādas ES pamatā esošās vērtības kā tiesiskums un cilvēktiesību ievērošana ir vērtības, kas attiecas arī uz visām ES kandidātvalstīm,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (*ECHR*) un Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*), kuriem ir pievienojusies arī Turcija,

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

([1]) OV C 224, 27.6.2018., 93. lpp.
([2]) OV C 215, 19.6.2018., 199. lpp.
([3]) OV C 463, 21.12.2018., 56. lpp.
([4]) Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0200.

A. tā kā Turcija ir svarīgs ES partneris un tiek sagaidīts, ka tā kā kandidātvalsts ievēros visaugstākos standartus attiecībā uz demokrātiju, tostarp cilvēktiesību ievērošanu, tiesiskumu, ticamām vēlēšanām, pamatbrīvībām un vispārējām tiesībām uz taisnīgu tiesu;

B. tā kā Turcijā 2019. gada 31. martā notika pašvaldību vēlēšanas, kas pēc Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa vēlēšanu novērošanas delegācijas provizoriskajiem secinājumiem "noritēja mierīgi un bez starpgadījumiem"; tā kā tika novērots, ka pašvaldību vēlēšanās piedalījās ievērojams skaits vēlētāju; tā kā vēlēšanas izpelnījās plašu vēlēšanu novērotāju kritiku par plašsaziņas līdzekļu neobjektivitāti par 'valdībā esošajai Tautas aliansei;

C. tā kā 2019. gada 31. marta pašvaldības vēlēšanās Dijarbakiras mērs *Adnan Selçuk Mızraklı* saņēma 63 % balsu vairākuma, Mardinas mērs *Ahmet Türk* saņēma 56 % balsu vairākum un Vanas mērs *Bedia Özgökçe* saņēma 54 % balsu vairākuma, kas nozīmē, ka visi trīs mēri bija saņēmuši acīmredzamu tautas atbalstu pildīt mēra pienākumus;

D. tā kā visi trīs mēri bija saņēmuši Turcijas Republikas Augstākās vēlēšanu padomes apstiprinājumu, ka viņi var kandidēt vēlēšanās;

E. tā kā demokrātiski ievēlētos Turcijas dienvidaustrumu pašvaldību Dijabakiras, Vanas un Mardinas mērus aizstāja ar valdības ieceltiem provinču gubernatoriem/ pilnvarotiem pārstāvjiem, pamatojoties uz to, ka norit kriminālizmeklēšana par šo mēru iespējamo saikni ar terorismu;

F. tā kā *Adnan Selçuk Mızraklı*, *Ahmet Türk*, un *Bedia Özgökçe Ertan* aizstāšana ar valsts gubernatoriem ir nopietna problēma, jo rodas šaubas par to, vai ir ievēroti 2019. gada 31. marta vēlēšanu demokrātiskie rezultāti; tā kā 2019. gada 18. augustā ar līdzīgām nepamatotām apsūdzībām 29 dažādās Turcijas provincēs tika aizturēti vēl 418 civiliedzīvotāji, galvenokārt pašvaldību padomes deputāti un darbinieki;

G. tā kā 2016. gada septembrī ar ārkārtas stāvokļa dekrētu tika grozīts Turcijas pašvaldību likums, lai varētu administratīvi no amata atcelt tos mērus, kuriem ir izvirzītas apsūdzības par saikni ar terorismu, un viņus aizstāt ar provinču gubernatoriem; tā kā Venēcijas komisija aicināja Turcijas iestādes atcelt ar Turcijas 2016. gada 1. septembra dekrētlikumu Nr. 674 ieviesto kārtību — kura pieņemšanu principā nevar attaisnot ar ārkārtas stāvokli — , jo īpaši attiecībā uz noteikumiem, kas ļauj aizpildīt vakantās mēra, mēra vietnieka un pašvaldības padomes deputāta amata vietas, ieceļot citas personas;

H. tā kā 2019. gada 9. aprīlī Turcijas Republikas Augstākās vēlēšanu padome atzina par neatbilstīgiem ieņemt amatu vēl četrus citus Turcijas dienvidaustrumu pašvaldībās ievēlētos mērus un pašvaldības padomes deputātus, lai arī tā pirms 2019. gada 31. marta vēlēšanām bija apstiprinājusi viņu kandidatūras, atzinumu par neatbilstību pamatojot ar faktu, ka šie kandidāti iepriekš ir bijuši ierēdņi un atlaisti no darba ar valdības dekrētu; tā kā pēc šī lēmuma Turcijas Republikas Augstākās vēlēšanu padome minētos amatus piešķīra Taisnīguma un attīstības partijas (*AKP*) kandidātiem; tā kā represijas pret Turcijas politisko opozīciju izpaužas kā demokrātisko izpausmju iespēju sašaurināšana laikā, kad Turcijas iestādes nepārtraukti cenšas apklusināt cilvēkus ar atšķirīgiem viedokļiem, tostarp žurnālistus, cilvēktiesību aizstāvjus, akadēmiķus, tiesnešus un juristus;

I. tā kā daudzi no veiktajiem pasākumiem ir nesamērīgi, pārkāpj Turcijas tiesību aktus un Turcijas kā Eiropas Padomes locekles saistības, kā arī ir pretrunā Starptautiskajam paktam par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām; tā kā pēc valsts apvērsuma mēģinājuma tika aizturēti vairāk nekā 150 000 cilvēku un 78 000 ir apcietināti, pamatojoties uz apsūdzībām terorismā, un vairāk nekā 50 000 cilvēku joprojām atrodas apcietinājumā, lielākajā daļā gadījumu bez pārliecinošiem pierādījumiem; tā kā 2018. gada decembrī apcietinājumā atradās aptuveni 57 000 cilvēku, kuriem vēl nebija izvirzīta apsūdzība vai kuri gaidīja tiesu; tā kā vairāk nekā 20 % cietumā esošo personu, tostarp žurnālistu, politisko aktīvistu, juristu un cilvēktiesību aizstāvju, bija izvirzītas ar terorismu saistītas apsūdzības, kas rada aizvien lielākas bažas par tiesu iestāžu neatkarību;

Ceturtdiena, 2019. gada 19. septembris

J. tā kā Turcijas Republikas Augstākās vēlēšanu padomes lēmumi atkārtoti rīkot Stambulas metropoles mēra vēlēšanas un atsevišķu Turcijas dienvidaustrumu pašvaldību mēru amatos iecelt otro lielāko balsu skaitu saņēmušos kandidātus raisa nopietnas bažas, jo īpaši attiecībā uz vēlēšanu procesa likumību un integritāti un iestādes neatkarību no politiskas iejaukšanās;

K. tā kā 2019. gada 3. septembrī Turcijas iekšlietu ministrs paziņoja, ka sekos turpmāki rīkojumi atcelt no amata vēlētas amatpersonas, konkrēti draudot atcelt no amata Stambulas mēru *Ekrem İmamoğlu*;

L. tā kā 2019. gada 6. septembrī Republikas tautas partijas (*CHP*) provinces nodaļas vadītājs *Canan Kaftancıoğlu* tika notiesāts uz 9 gadiem un 8 mēnešiem cietumā par prezidenta apvainošanu, valsts amatpersonu apvainošanu, valsts pazemošanu, naida kurināšanu un sociālo mediju kanālu izmantošanu, lai 2012.–2017. gadā izplatītu teroristu organizācijas propagandu;

M. tā kā vairākas publiskās demonstrācijas pret mēru atcelšanu no amata tika aizliegtas drošības apsvērumu dēļ un tās, kuras tomēr izdevās rīkot, policija vardarbīgi izklīdināja un daudzus dalībniekus aizturēja un sauca pie atbildības; tā kā tas notika, pamatojoties uz tiesību aktu, kas tika pieņemts tūlīt pēc ārkārtas stāvokļa atcelšanas;

N. tā kā Turcija ir piedzīvojusi vairākus uzbrukumus un 2016. gadā notika mēģinājums gāzt valdību, kurā tika nogalināti 248 cilvēki,

1. pauž nosodījumu par Turcijas iestāžu lēmumu atcelt no amata demokrātiski ievēlētus mērus, pamatojoties uz apšaubāmiem pierādījumiem; uzsver, ka šāda rīcība turpina kaitēt politiskās opozīcijas spējai izmantot savas tiesības un īstenot savu demokrātisko lomu; aicina Turcijas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot opozīcijas locekļus, kas arestēti ar mērķi valstī represēt visus, kas pauž iebildumus, un atcelt pret viņiem izvirzītās apsūdzības;

2. stingri kritizē lēmumu patvaļīgi aizvietot pašvaldību vēlēšanās ievēlētos pārstāvjus ar neievēlētām pilnvarotām personām, kas vēl vairāk apdraud Turcijas demokrātijas struktūru; aicina Turcijas iestādes atjaunot amatā visus mērus un citas ievēlētas amatpersonas, kuras uzvarēja 2019. gada 31. marta pašvaldību vēlēšanās un kurām neļāva stāties amatā, atcēla no amata vai aizstāja ar neievēlētām pilnvarotām personām, pamatojoties uz nepamatotām apsūdzībām;

3. stingri nosoda politiski motivēto spriedumu *Canan Kaftancıoğlu*, kurš acīmredzami tika sodīts par svarīgo lomu Stambulas mēra veiksmīgajā priekšvēlēšanu kampaņā, un prasa šo spriedumu nekavējoties anulēt;

4. pauž nožēlu par Turcijas iestāžu draudiem atcelt no amata citas ievēlētas amatpersonas un aicina Turciju atturēties no turpmākas iebiedēšanas taktikas;

5. atkārtoti norāda, ka ir svarīgi uzturēt labas attiecības ar Turciju, kas pamatotos uz kopīgām vērtībām, cilvēktiesību ievērošanu, tiesiskumu, brīvām un demokrātiskām vēlēšanām, tostarp vēlēšanu rezultātu ievērošanu, pamatbrīvībām un vispārējām tiesībām uz taisnīgu tiesu; prasa, lai Turcijas valdība nodrošinātu visu Turcijā dzīvojošo un strādājošo cilvēku, tostarp personu, kurām vajadzīga starptautiska aizsardzība, cilvēktiesību ievērošanu;

6. atkārtoti pauž dziļas bažas par pastāvīgu Turcijas pamatbrīvību un tiesiskuma eroziju un nosoda patvaļīgu aizturēšanu, tiesisku un administratīvu vajāšanu, ceļošanas aizliegšanu un citus veidus, kā tiek vajāti tūkstošiem Turcijas pilsoņu, tostarp politiķu un ievēlētu amatpersonu, cilvēktiesību aizstāvju, ierēdņu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju locekļu, akadēmiķu un neskaitāmu vienkāršo iedzīvotāju; pauž bažas par ziņojumiem, ka pastāvīgi notiek kriminālvajāšana un izmeklēšana pārāk izplūdušās un neskaidrās apsūdzībās terorismā;

7. mudina Turciju savus terorisma apkarošanas tiesību aktus padarīt atbilstīgus starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem; atkārto, ka Turcijas plaši definētos terorisma apkarošanas tiesību aktus nebūtu jāizmanto iedzīvotāju un plašsaziņas līdzekļu sodīšanai par to, ka viņi īsteno savas tiesības uz vārda brīvību, un ievēlētu pārstāvju patvaļīgai atcelšanai no amata un aizvietošanai ar valdības pilnvarotajām personām;

8. aicina Turcijas iestādes ievērot starptautiskos principus, kas nodrošina plurālismu, biedrošanās un vārda brīvību, paraugpraksi un garantē labvēlīgu vidi personām, kuras ir ievēlētas, Turcijai tautai brīvi un taisnīgi paužot savu viedokli; uzsver, ka šie lēmumi pārkāpj Eiropas Cilvēktiesību konvencijā noteiktās tiesības uz brīvām vēlēšanām, tiesības uz politisko līdzdalību un tiesības uz vārda brīvību;

9. atkārtoti pauž bažas par pārmērīgu tiesvedības izmantošanu pret Turcijas pašvaldību vēlēšanās ievēlētajiem pārstāvjiem un viņu aizstāšanu ar ieceltām amatpersonām — praksi, kas apdraud vietējās demokrātijas pienācīgu darbību;

10. aicina Turcijas valdību nodrošināt, ka visām personām ir tiesības uz taisnīgu tiesu un uz to, lai viņu lietas tiek pārskatītas saskaņā ar starptautiskajiem standartiem neatkarīgā tiesā, kas var nodrošināt tiesisko aizsardzību, tostarp kompensāciju par materiālo un morālo kaitējumu; aicina Turciju nodrošināt Turcijas Cilvēktiesību un līdztiesības iestādes un Turcijas Ombuda iestādes darbības, strukturālo un finansiālo neatkarību, lai garantētu to spēju nodrošināt reālas pārskatīšanas un tiesiskās aizsardzības iespējas un ievērot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus;

11. pauž nosodījumu par to, ka apcietinājumā joprojām atrodas opozīcijas līderis un prezidenta kandidāts *Selahattin Demirtaş*, un prasa nekavējoties un bez nosacījumiem viņu atbrīvot; pieņem zināšanai attiecīgo Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu, kurā Turcijas iestādēm tiek prasīts viņu nekavējoties atbrīvot;

12. pauž nopietnas bažas par to, ka Turcijas iestādes uzrauga sociālo mediju platformas un slēdz sociālo mediju kontus;

13. aicina EĀDD un Komisijai visaptveroši informēt Parlamentu par ES un Turcijas 2019. gada 13. septembra sociālajā dialogā apspriestajiem jautājumiem;

14. mudina Komisijas priekšsēdētājas vietnieci/ Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos, Komisiju un dalībvalstis turpināt sarunās ar Turcijas pārstāvjiem izvirzīt jautājumus par arestēto un apcietināto opozīcijas locekļu, cilvēktiesību aizstāvju, politisko aktīvistu, juristu, žurnālistu un akadēmiķu stāvokli un sniegt viņiem diplomātisko un politisko atbalstu, tostarp novērojot tiesas procesus un uzraugot lietas; aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt ārkārtas dotācijas cilvēktiesību aizstāvjiem un nodrošināt ES pamatnostādņu par cilvēktiesību aizstāvjiem pilnīgu īstenošanu;

15. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei/ Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Turcijas prezidentam, Turcijas valdībai un parlamentam, kā arī lūdz pārtulkot šo rezolūciju turku valodā.